

Vergaderjaar 1989-1990

21 057

Wijziging van artikel 4 van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen

Nr. 5

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 9 juli 1990

Wij hebben de eer het voorlopig verslag van de vaste Commissie voor justitie als volgt te beantwoorden.

Wij hebben kennis genomen van de opmerking van de leden van de C.D.A.-fractie geen standpunt te willen innemen over het onderhavige wetsvoorstel. Wij kunnen slechts hopen dat met de ondertekening en openbaarmaking van de Overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen, op 19 juni jl., de beletselen voor de leden van de genoemde fractie om over het onderhavige wetsvoorstel een standpunt te bepalen zijn weggenomen.

Op de vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie of de voorgestelde wetswijziging ook noodzakelijk is ten behoeve van andere in voorbereiding zijnde of reeds afgesloten verdragen antwoorden wij in bevestigende zin. Met Canada zijn inmiddels de onderhandelingen over een bilateraal strafrechtelijk rechtshulpverdrag nagenoeg afgerond en dat Verdrag zal een met artikel 18 van het rechtshulpverdrag met Australië vergelijkbare bepaling bevatten. Bovendien zijn onlangs op ambtelijk niveau de onderhandelingen afgerond over een multilateraal Verdrag van de Raad van Europa inzake het witwassen, de opsporing van, beslaglegging op, en confiscatie van criminele vermogenswinsten. Te verwachten is dat dat Verdrag nog dit najaar voor ondertekening zal worden opengesteld. Met het oog daarop is reeds een wetsvoorstel in voorbereiding, dat beoogt te strekken ter uitvoering van dat Verdrag, alsmede van het bepaalde in het vierde lid van artikel 5 van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen van 19 december 1988 (Trb. 1989, 97). Dat wetsvoorstel voorziet eveneens in een aanpassing van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (WOTS), alsmede van het Wetboek van Strafvordering. Het streven is er op gericht dat wetsvoorstel, waarover inmiddels door het openbaar ministerie is geadviseerd, tezamen met de wetsvoorstellen tot goedkeuring van bovenbedoelde verdragen binnen enkele maanden te doen indienen.

De beschikbaarheid van een goed informatiesysteem lijkt vooral van belang met het oog op de mogelijkheden tot intensieve samenwerking bij de tenuitvoerlegging van geldboeten, in het bijzonder waar dat systeem zou kunnen worden benut om, zoals thans met het internationale opspo-

ringsregister het geval is, veroordeelden met nog openstaande geldboeten te confronteren en hun de gelegenheid te bieden die ter plaatse waar zij met dat gegeven worden geconfronteerd te voldoen. Voor de samenwerking met het oog op de tenuitvoerlegging van confiscatiesancties is een dergelijk systeem niet nodig. Het zal daarbij om zeer incidentele, maar wel belangrijke zaken gaan, gelet op de aard en omvang van de daarmee gemoeide voorwerpen of bedragen. Voordat verzoeken om overname van de tenuitvoerlegging van dergelijke sancties zullen worden gedaan, zal er, zo is te verwachten, reeds het nodige contact tussen verzoekende en aangezochte staat zijn geweest, in het bijzonder om vast te stellen en te bevestigen dat de gezochte en te confisceren voorwerpen zich daadwerkelijk binnen het grondgebied van de aan te zoeken staat bevinden. Vooral met het oog op die vorm van samenwerking is de voorgestelde wetswijziging van direct belang.

Ook de leden van de V.V.D.-fractie vroegen naar de te verwachten nadere internationale ontwikkelingen die tot een verdere aanpassing van de WOTS zullen nopen. Verwezen zij naar het hierboven in antwoord op de vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie gestelde. Daaraan zijn toegevoegd, dat de nadere wijzigingen van de WOTS vooral betrekking zullen hebben op het ten behoeve van een andere staat kunnen inzetten van een strafrechtelijk financieel onderzoek en het toepassen van conservatoir beslag, zoals voorzien in het Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot toepassing van de strafrechtelijke maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel en andere vermogenssancties (Kamerstukken 21 504). Voorts wordt gedacht aan het voorschrijven van een gerechtelijke exequatur-procedure in geval van de overneming van de tenuitvoerlegging van buitenlandse confiscatiesancties.

Vervolgens stelden de leden van de V.V.D.-fractie enkele vragen omtrent het Schengen Informatiessysteem (SIS). Nu de stagnatie in het onderhandelingsproces rond de Overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen inmiddels achter de rug is en die Overeenkomst door de vijf betrokken staten is ondertekend, is ook de procedure om te komen tot invoering van het SIS weer opgevat en in volle gang gezet. Thans worden de nodige voorbereidingen getroffen om te komen tot een aanbesteding van de bouw van het centrale deel van het SIS in Straatsburg. De ambtelijke werkgroep die belast is met de begeleiding van de procedure rond de aanbesteding en de bouw van het systeem, verwacht dat het systeem binnen twee jaren operationeel zal kunnen zijn.

In antwoord op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie in welke fase zich de ratificatie van het bilaterale rechtshulpverdrag met Australië bevindt, zij opgemerkt dat de bekrachtiging van dat Verdrag, dat reeds op 5 mei 1989 – stilzwijgend – parlementair werd goedgekeurd, wacht op de aanvaarding van het onderhavige wetsvoorstel. Immers eerst nadien kan ten volle aan alle bepalingen van het Verdrag uitvoering worden gegeven. Aan Australische zijde is reeds aan alle voorwaarden voor bekrachtiging voldaan. Wij hopen dan ook dat het mogelijk zal zijn op zeer korte termijn aan de Australische regering te melden dat hetzelfde voor ons land geldt.

Voor het antwoord op de vraag in hoeverre het Verdrag met Australië als «vernieuwend» beschouwd kan worden moge worden verwezen naar de toelichtende nota bij dat Verdrag (Kamerstukken 21 090 (R 1367)). Over een soortgelijk Verdrag is, zoals eerder werd vermeld, reeds nagenoeg overeenstemming met Canada bereikt.

De verwijzing in de memorie van toelichting naar het belang van een geautomatiseerd informtiewaarsysteem als ondersteunend instrument voor een intensieve internationale samenwerking bij de tenuitvoerlegging van geldboeten – een systeem als tussen de Partijen bij het Akkoord van

Schengen is uitgedacht – moet niet, zoals de leden van de fractie van D66 doen, aldus worden opgevat dat de hoofdreden voor de voorgestelde wetwijziging is gelegen in het kader van de Uitvoeringsovereenkomst van het Schengen-akkoord. Het SIS is alleen bij wijze van voorbeeld aangehaald en daaraan is onmiddellijk toegevoegd, dat in de huidige opzet dat systeem niet zal worden bestemd voor het signaleren van personen die werden gezocht ter voldoening van een geldboete.

Wel is in de gemeenschappelijke verklaring van de Ministers en Staatssecretarissen, afgelegd bij gelegenheid van de ondertekening van de Uitvoeringsovereenkomst van het Akkoord van Schengen, opgenomen, dat de regeringen van de Overeenkomstsluitende Partijen besprekingen zullen openen of voortzetten over, onder meer, de mogelijkheid van wederzijdse tenuitvoerlegging van geldstraffen.

Voor zover bekend zijn in andere Schengenlanden met het oog daarop op dit moment geen wetwijzigingen of -voorstellen in voorbereiding. Wel is in de Bondsrepubliek Duitsland reeds wetgeving van kracht op grond waarvan in beginsel buitenlandse vermogensstraffen ten uitvoer kunnen worden gelegd.

Vervolgens vroegen de leden van de fractie van D66 of rekening is gehouden met de gevolgen van de overname van de tenuitvoerlegging van een geldboete voor wat betreft de oplegging van vervangende hechtenis. Zij meenden dat daarvoor de voorwaarde van de bijzondere relatie met Nederland, door nationaliteit of vaste woon- of verblijfplaats, zou behoren te blijven gelden.

Ingevolge artikel 2 WOTS geschiedt tenuitvoerlegging in Nederland van buitenlandse rechterlijke beslissingen niet dan krachtens Verdrag. Het enige Nederland tot dusverre bindende Verdrag dat voorziet in de overname van de tenuitvoerlegging van geldboeten is het verdrag van de Raad van Europa inzake de internationale geldigheid van strafvonnissen (Trb. 1971, 137). Artikel 48 van dat Verdrag bevat een speciale regeling met betrekking tot de oplegging van vervangende hechtenis. Daaruit vloeit voort dat de verzoekende staat zijn verzoek kan beperken tot de tenuitvoerlegging van de geldboete. Gebeurt dat niet, dan geschiedt de strafoplegging in de aangezochte staat, binnen de begrenzingen die overigens door artikel 48 van het Verdrag worden opgelegd, met inachtneming van het nationale recht van die staat. Wat Nederland betreft behoort daartoe het dwingende voorschrift van art. 24c Sr, dat ook in art. 35, lid 7, WOTS een weerslag heeft gevonden. Bedacht dient te worden dat het hierbij niet zozeer gaat om de overname van de tenuitvoerlegging van een buitenlandse tot vrijheidsbeneming strekkende sanctie, doch om de bepaling van een dwangmiddel aan de hand waarvan de tenuitvoerlegging van een buitenlandse geldboete zo nodig ware af te dwingen.

Wij bevestigen dat de voorgestelde wetwijziging voorshands uitsluitend strekt ter uitvoering van het rechtshulpverdrag met Australië en geen effect heeft voor andere bestaande verdragen inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken. Dat wordt slechts anders na ondertekening van het ontwerp Verdrag inzake strafrechtelijke rechtshulp met Canada en van het meergenoemde in voorbereiding zijnde Verdrag van de Raad van Europa.

In antwoord op de vragen van de leden van de G.P.V.-fractie zij allereerst opgemerkt dat onzes inziens met het wetsvoorstel niet wordt vooruitgelopen op beslissingen die ten principale nog moeten worden genomen. De vraag of signalering van verschuldigde geldboeten moet geschieden buiten het land dat de boete heeft opgelegd, of, anders gezegd de vraag of Nederland in beginsel bereid zou moeten zijn overeenkomstig de procedurele waarborgen van de WOTS ook in het buitenland tegen niet in Nederland ingezeten buitenlanders opgelegde geldboeten tenuitvoer te leggen, wanneer die buitenlanders hier te lande

worden aangetroffen, kan door de wetgever op eigen gezag worden beantwoord.

Een geldboete in de zin van de WOTS is een sanctie opgelegd bij een rechterlijke beslissing, als gedefinieerd in artikel 1 WOTS, nl. een bij vonnis of arrest naar aanleiding van een strafbaar feit opgelegde straf (met inbegrip van een naast of in plaats van een straf opgelegde maatregel). Daaronder vallen alleen administratieve boeten voor zover die worden opgelegd door een bestuurlijke autoriteit ter zake van een strafbaar feit, mits tegen die beslissing beroep op de rechter is opengesteld. De boeten die naar ons recht onder de werking van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften vallen en in de Bondsrepubliek Duitsland bijvoorbeeld onder het Ordnungswidrigkeitengesetz, worden derhalve onder de term begrepen. Tuchtrechtelijke boeten en administratieve fiscale boeten vallen er buiten.

Het door de leden van de G.P.V.-fractie bedoelde Verdrag van de Verenigde Naties tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen is aan het slot van de diplomatieke conferentie op 19 december 1988 tot stand gekomen en is inmiddels op 1 januari 1989 voor het Koninkrijk ondertekend (Trb. 1989, 97).

De Minister van Justitie,
E. H. M. Hirsch Ballin

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek